

26. april 2024

Notat

Notat til Folketingets Europaudvalg og Folketingets Kulturudvalg om afgivelse af indlæg i EU-Domstolens præjudicielle sag C-797/23

Indledning

En italiensk domstol (Tribunale Amministrativo Regionale Per il Lazio) har forelagt EU-Domstolen en række præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af artikel 15 i direktiv 2019/790 om ophavsret og beslægtede rettigheder på det digitale indre marked¹ ("DSM-direktivet") i forhold til fastsættelsen af rimelig kompensation for onlineanvendelse af pressepublikationer. Den nationale retssag i Italien vedrører en tvist mellem Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni (den nationale tilsynsmyndighed for kommunikationsindustrien i Italien, AGCom) på den ene side og Meta Platforms Ireland Limited (Meta/Facebook og Instagram) på den anden side.

Sagen for EU-Domstolen vedrører, om den italienske ophavsretslovs artikel 43a og AGCom's beslutning nr. 3/23/CONS, som definerer kriterierne for at fastsætte størrelsen af den rimelige kompensation for onlineanvendelse af pressepublikationer, er forenelig med art. 15 i DSM-direktivet.

Sagens faktiske omstændigheder og juridiske problemstillinger

DSM-direktivets art. 15 tildeler udgivere af pressepublikationer nye rettigheder, idet udgiverne får tildelt en eneret i relation til udbydere af informationssamfundstjenesters onlinebrug af deres pressepublikationer. Eneretten gælder i to år fra udgivelsen af en pressepublikation.

Informationssamfundstjenester kan være nyhedsaggregatorer, medieovervågningstjenester, søgemaskiner eller sociale medie-plattformstjenester, som f.eks. Facebook.

Italien har implementeret DSM-direktivets art. 15 i den italienske ophavsretslovs artikel 43 a. I denne artikel er det bestemt, at den italienske myndighed AGCom skal vedtage en forordning om definitionen af kriterierne for at fastsætte størrelsen af den rimelige kompensation for onlineanvendelse af pressepublikationer (AGCom's beslutning nr. 3/23/CONS).

Meta, som leverer en række onlinetjenester, bl.a. Facebook, til europæiske brugere, er af den opfattelse, at den italienske ophavsretslovs art. 43 a og AGCom's beslutning er i strid med EU-retten, da den adskiller sig væsentlig fra artikel 15 blandt andet med hensyn til, at den fastsætter en ret til kompensation til gavn for presseudgivere, giver

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/790 af 17. april 2019 om ophavsret og beslægtede rettigheder på det digitale indre marked og om ændring af direktiv 96/9/EF og 2001/29/EF.

mulighed for at en tredjepart (AGCom) kan fastsætte størrelsen af en rimelig kompensation, indfører en oplysningspligt for udbydere af informationssamfundstjenester, og at AGCom kan pålægge sanktioner, såfremt dette ikke overholdes.

Derudover er Meta af den opfattelse, at de forpligtelser for udbydere af informationssamfundstjenester, der er fastsat i art. 43a, er en tilsidesættelse af princippet om fri konkurrence i TEUF, princippet om friheden til at oprette og drive egen virksomhed og proportionalitetsprincippet i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder.

Regeringens interesse og synspunkter i sagen

Sagen vedrører grundlæggende, om den italienske implementering af DSM-direktivets artikel 15 er i overensstemmelse med EU-retten. Den danske implementering af bestemmelsen svarer i en vis grad til den italienske implementering.

Både de danske og italienske bestemmelser er direktivnært implementeret i forhold til, at de indeholder en eneret for presseudgivere, som gælder i to år i relation til informationssamfundstjenesters onlinebrug af pressepublikationer.

Denne eneret betyder, at informationssamfundstjenester skal have tilladelse fra presseudgiveren, når der foretages en eksemplar fremstilling af en pressepublikation og/eller stilles pressepublikationer til rådighed på en sådan måde, at almenheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt.

En sådan tilladelse vil foreligge, når presseudgiverne selv gør publikationerne tilgængelige via informationssamfundstjenesten, hvorefter der ikke foreligger yderligere krav om samtykke, eller når informationssamfundstjenesten har tilbudt et vederlag for brugen af de pågældende publikationer, og udgiveren af pressepublikationerne har accepteret dette vederlag.

Danmark har implementeret DSM-direktivets art. 15 i den danske ophavsretslovs § 69 a og suppleret den med § 29 a. § 69 a indfører en eneret for presseudgivere, som indebærer, at udbydere af informationssamfundstjenester skal have samtykke fra presseudgiveren til online at foretage eksemplar fremstilling af en pressepublikation og/eller stille pressepublikationen til rådighed på en sådan måde, at almenheden får adgang til den.

Derudover har man i Danmark valgt at supplere § 69 a med en specifik aftalelicens i § 29 a for informationssamfundstjenesters brug af pressepublikationer i medfør af § 69 a, stk. 1, således at rettighederne kan klareres kollektivt hos en rettighedsorganisation, der omfatter en væsentlig del af ophavsmændene til de værker, der anvendes i pressepublikationer (f.eks. DPCMO, der er pressepublikationernes kollektive forvaltningsorganisation). Dette indebærer, at en udbyder af en informationssamfundstjeneste, som f.eks. Meta, som benytter pressepublikationer, kan

indgå en enkelt aftale, som dækker alle rettigheder under forudsætning af, at betingelserne for aftalelicens er opfyldt.

Derudover giver § 29 a Ophavsretslicensnævnet kompetence til at træffe afgørelse i sager, hvor den organisation, der er godkendt til at indgå aftaler, stiller urimelige vilkår for at indgå aftale. Ophavsretslicensnævnet har kompetence til at afgøre tvister om ophavsretlige vederlag på en række udvalgte områder. I forhold til § 29 a kan nævnet dermed træffe afgørelse på begæring fra en af parterne (f.eks. DPCMO) om det rimelige vederlag, men afgørelsen er ikke bindende for parterne. Herudover er der også adgang til mægling efter ophavsretslovens § 52.

Det er regeringens opfattelse, at DSM-direktivets art. 15 ikke er til hinder for, at der i national ret fastsættes en ret til rimelig betaling, da det er formålet med en ophavsretlig eneret, at indehaveren af eneretten skal give tilladelse, og det ligger i tilladelsens natur, at dette sker mod betaling af et vederlag. Et krav på et rimeligt vederlag fremgår derfor implicit af eneretten.

Både de italienske og danske regler supplerer direktivet ved blandt andet at indføre en kompetence til, at en tredjepart, en national myndighed (AGCom) eller et nævn (Ophavsretslicensnævnet), kan træffe afgørelse om størrelsen på den rimelige kompensation/rimelige vederlag på begæring fra en af parterne, men hvor afgørelsen ikke er bindende for parterne.

Det er regeringens opfattelse, at art. 15 ikke er til hinder for, at eneretten sikres ved at indføre regler om, at fx et nævn tildeles kompetence til at fastsætte størrelsen af vederlaget for brugen af pressepublikationer samt øvrige vilkår i de tilfælde, hvor en informationssamfundstjeneste og en presseudgiver ikke kan blive enige om et vederlag for brugen af en pressepublikation.

Til forskel fra den italienske myndighed, som den præjudicielle forelæggelsesafgørelse vedrører, definerer Ophavsretslicensnævnet ikke på forhånd kriterierne for fastsættelsen af størrelsen af det rimelige vederlag, og nævnet har ikke kompetence til at pålægge bøder, såfremt en udbyder af en informationssamfundstjeneste ikke angiver de nødvendige oplysninger for at fastsætte størrelsen af det rimelige vederlag.

Selvom det ikke fremgår direkte af DSM-direktivets art. 15, at medlemstaterne kan fastsætte regler om forhandlingsordninger i de tilfælde, hvor parterne ikke kan nå til enighed om et rimeligt vederlag, så udgør forhandlingsordninger en central del af DSM-direktivet.

Af DSM-direktivet fremgår det fx af en anden bestemmelse (artikel 13 om audiovisuelle værker på video on demand-platforme), at medlemsstaterne skal sikre tilvejebringelse af en forhandlingsordning, som gør det muligt for parter, der er interesseret i at indgå en aftale, at få bistand af et uafhængigt organ.

Derudover fremgår det af forslaget til DSM-direktivet, at direktivets mål bl.a. var styrkelse af presseudgiverenes forhandlingsposition. Nationale regler, der regulerer rammerne for forhandlingen, er derfor i overensstemmelse med direktivets formål.

Det er regeringens opfattelse, at når DSM-direktivets artikel 15 ikke nærmere regulerer, hvordan medlemsstaterne kan sikre eneretten aftaleretligt, må der være et skøn til medlemsstaterne i den forbindelse.

På denne baggrund afgiver regeringen indlæg i sagen i overensstemmelse med det ovenfor anførte.